

مخالفات الحج والعمرة والزيارة
(الجمعية)

**Қажылық, умра және зиярат
жасау кезіндегі қателіктер
мен қарама - қайшылықтар**

Қажылық, умра және зиярат жасау кезіндегі қателіктер мен қарама - қайшылықтар

Ислам мазмұнын тілдер арқылы жеткізу қызметы қауымдастығының ғылыми комитеті.

Умраға байланысты қателіктер мен қарама – қайшылықтар

**Біріншіден: Адамдардың ихрам кезінде
жіберетін қателіктері мен қарама-
қайшылықтары**

Ихрамға кірерде ниет еткен құлшылық түрін (умра немесе қажылықты) дауыстап айтпау — ихрамға кіруді жария етпеу.

Осыны дауыстап айту - сүннет.

Кейбіреулер ихрам хәліне кіруді - тек арнайы киімді (екі матаны) кию деп ойлайды.

Ал ихрам дегеніміз – қажылық немесе умра құлшылығына кіру ниеті. Оның белгісі – тәлбия айту. Кімде-кім қажылық немесе умра ниетімен тәлбия айтып бастаса, ол ихрам хәліне кірген болады.

Кейбір адамдар ихрамға кірерде ғұсыл алу (шомылу) – міндетті деп ойлайды.

Ал шындығында, бұл – сүннет амал, оны орындамаған адамға ешқандай күнә жоқ.

Кейбір адамдар ихрам хәліне кірер кезде екі ракағат намаз оқу — міндетті немесе міндетті

түрде орындалуы тиіс арнайы сүннет, деп ойлайды да ол екеуін кез келген жағдайда оқуға тырысады.

Дұрысы – ихрамға кірер алдында намаз оқу – шариғатқа сай амал, бірақ ихрам үшін белгіленген арнайы намаз жоқ. Егер адам парыз намазын немесе басқа бір рұқсат етілген намазды оқыса, сол намаздан кейін де ихрамға кіруге болады.

Кейбір адамдар миқатта (ихрамға кіретін белгіленген орын) міндетті түрде тоқтап, мешітке түсу керек деп ойлайды.

Бұлай жасау міндетті емес. Егер адам ихрам киімімен дайындалып, миқаттан өтсе, сол жерде немесе оның тұсынан өтіп бара жатқанда, (көлігінде) тәлбия айтып, ихрамға кірсе, сол жеткілікті болады. Бұл – ұшақтағы адамға ұқсайды, ол миқатқа жақындап қатар келгенде немесе одан сәл бұрын миқаттан өтіп кетпес үшін тәлбия айтып ихрамға кіреді.

Ихрам киіміне иіс себудегі (қателік)

Дұрысы — денеге ғана иіс жағумен шектелу керек (ихрам хәліне кіріп алдын).

Кейбір адамдардың ихрамға кірер кезде міндетті түрде шаш, тырнақ, әурет және қолтықтағы түктерді қырып алу керек немесе оны ихрамның сүннеті деп ойлауы.

Бұл – қажет болған жағдайда ғана орындалатын жалпы сүннет амалдар болып табылады.

Ихрамға Миқатқа дейін кіру.

Бұл – сүннетке қайшы әрекет. Бірақ ұшақпен ұшқан адамға ихрамға аздап ертерек кіруге рұқсат бар, өйткені ұшақтың жылдамдығынан немесе адам ұйықтап қалып, миқаттан өтіп кетуінен қорықса, оның қажеттілігіне қарай ерте ихрамға кіруіне рұқсат беріледі.

Қажылық немесе умра жасауды ниет еткен адамның миқаттан — мейлі білмей, мейлі немқұрайдылықпен немесе ұшақта болғандықтан, - ихрамсыз өтіп кетуі

Егер адам қажылық немесе умраға ниет етіп, ихрамға кірместен миқаттан өтіп кетсе, ол міндетті түрде миқатқа қайтып, сол жерден ихрамға кіру керек. Сол сияқты, егер кімде-кім қандай да бір себеппен ұшақта ихрамға кірмей, Джидда әуежайына түссе, онда ол ихрамға кіру үшін жақын маңдағы миқатқа шығуы тиіс. Бұдан тек бір жағдай ерекшеленеді: егер адам миқаттың жанынан өтпесе (яғни, ешбір миқатпен бетпе-бет келмесе), онда ол Джиддадан ихрамға кіреді. Мысалы, Судан тұрғындары ұшақпен немесе кеме арқылы келсе және олардың жолы Йәләмләм немесе Жуһфа миқаттарына дәл болмаса, онда оларға Джиддадан ихрамға кіруге рұқсат. Бірақ егер

олар аты аталған миқаттардың тұсынан өтерін нақты білсе, сол жерден ихрамға кіруі тиіс.

Кейбір адамдар тігілген киім дегенді – кез келген тігісі бар зат деп қате түсінеді, сондықтан олар белдік, белге тағатын әмиян немесе тігісі бар аяқ киім киюден тартынады.

Бұл дұрыс емес, өйткені тігісі бар зат деп — дене пішіміне сай тігіліп, қалыпты түрде (әдеттегіше) киілетін киімдер (мысалы, жейде, шалбар) айтылады.

Әйелдің ихрам кезінде қолғап, бүркеме (бұрқа), никаб немесе толық бетті жабатын жапқыш киюі (керек деп түсіну).

Әйел адам бөтен ер адамдардың қасында, никаб пен қолғап кимей-ақ, бетін және қолдарын басқа нәрсемен жабуы — уәжіп. Себебі Пайғамбарымыз ﷺ ихрамда жүрген әйелге никаб пен қолғап киюды тыйым салған.

Кейбір адамдар әйелдің ихрамға арнайы, мысалы, қара, жасыл немесе ақ түсті киімі болуы керек деп ойлайды.

Бұл дұрыс емес; ихрамдағы әйел қалаған киімін кие алады, тек сән көрсетіп, зейнеттеніп киінбеуі керек.

Кейбір адамдар ихрам киімін ауыстыруға немесе шешуге болмайды, деп ойлайды.

Дұрысы — ихрам киген адам киімін ауыстыруына, жууға және басқасын киюіне болады.

Ихрамға кіргеннен бастап оның аяқталуына дейін «идтибағ» (оң иықты ашып жүру) күйінде болу.

Дұрысы – идтибағ хәлінде тек умра немесе әуелгі тауаф кезінде ғана сүннет болып табылады.

Ихрамға кіруден бас тартуы немесе шариғи негіз болмай ихрам хәлінен шығуы.

Ихрамдағы адам өзінің қажылығын немесе умрасын толық орындағанша ихрам күйінде қалуға міндетті. Тек шариғи негіз болған жағдайда ғана ихрамнан шығуына болады. Мысалы – қажылықты жалғастыруда қандай да бір кедергіге тап болуы себебті. Мұндай жағдайда оның ихрамнан шығуына рұқсат етіледі. Егер ихрамға кірерде, бір кедергілерге жолығып, ихрамнан шыға алатына шарт еткен болса, онда еш өтемсіз ихрамнан шығады. Ал егер ондай шарт қойылмаса, онда ихрамнан шығу үшін мал шалып, шашын қырып немесе қысқартып, кейін ғана ихрамнан шыға алады.

Екіншіден: Адамдардың тауаф жасау кезіндегі қателері мен қарама-қайшылықтары

Қағбаны көргенде немесе Қағба мешітіне кірген кезде өздеріне дәлелі болмаған дұғаларды айтуды міндеттеу.

Сүннет бойынша Пайғамбардан ﷺ жеткен дұғалармен шектелу.

Тауафты бастамай тұрып, ниетті дауыстап айту.

Ниеттің орны жүрек, оны(тілмен) айту міндетті емес.

Сақтық үшін тауафты қара тасқа жетпей бастау.

Бұл — шектен шығушылық және дінді қиындату болып табылады.

Тауафты Қара тастан өтіп кеткеннен кейін бастау және оны бір шауыт (айналыс) ретінде есептеу.

Бұл — қате. Егер адам осылай жасаса, ол айналымды есепке алуға болмайды.

Қара тастың тұсынан өткенде қолды намаздағыдай көтеру немесе қолды үш рет көтеру.

Сүннет бойынша оған оң қолымен бір рет қана ишарат ету керек

Қара тас тұсына келгенде ұзақ тұрып қалу.

Сүннет бойынша ұзақ тұрмау керек.

Адамдар көп болып, бір-бірімен қысылысқанына қарамастан, қара тасты сүйюге ұмтылу.

Сүннет бойынша қалың топқа кірмеу. Егер кертеліссіз жетсе, сүйеді, әйтпесе тек қолымен ғана ишарат жасайды.

Қара тасты такбир айтпай өтіп кетсе, кері қайтып, саусақпен ишарат жасап такбир айту керек немесе оны өткеннен кейін такбир айту керек- деп түсіну.

Мұның бәрі қате, өйткені бұл сүннеттің орындалу уақыты өтіп кеткен. Оны орындау үшін артқа қайту дұрыс емес. Сондай-ақ, такбирді ұмытқан немесе біле тұра қалдырған кісіге ешқандай күнә жоқ.

Тауафтың әр айналымын арнайы бір дұғамен ерекшелеу.

Бұған (әр айналымға арнайы дұға жасауға) ешбір дәлел жоқ. Сүннет бойынша тауаф жасаушы адам дүние мен ақырет игілігін тілеп, қалаған дұғасын жасауы керек, сондай-ақ ол тасбих (Субханаллаһ), тахмид (Әлхамдулиллаһ), тахлил (Ла илаһа иллаллаһ), такбир (Аллаху акбар) айту немесе Құран оқу секілді Алланы зікір етудің қалаған түрін жасай алады.

Тауафтың барлық айналымдарын ширақ жүріп жасау.

Сүннет бойынша рәмәл (ширақ жүру) тек алғашқы үш шеңберде ғана жасалады.

Тауаф кезінде Қағбаны (себепсіз) сол жағына алмай жүру.

Сүннет бойынша, тауаф кезінде Қағба адамның сол жағында болуы керек. Сондықтан бұл тәртіпті елемеуге болмайды. Алайда, егер

адам кептеліс (адамдар көптігі) сияқты себептермен амалсыздан бұзса, онда оған күнә жоқ.

Йемен бұрышын сүю немесе оны сүйе алмаған жағдайда оған ишара жасау.

Сүннет бойынша Йемен бұрышын сүймей, қолмен сипау ғана керек. Егер оны сипауға шамасы келмесе, онда оған ишара жасалмайды.

Қағбаның барлық бұрыштарын немесе қабырғаларын ұстап-сүю, оларды сипап, қол тигізу.

Бұл сүннетке қайшы, өйткені шарифатта бекітілгені: Қара тасты сүю және Йемен бұрышын қолмен сипау ғана.

Йемен бұрышын және Қара тасты сипау – құлшылық емес, тек береке табу үшін жасалады деп ойлау.

Осының бәрі — ілімсіздік жіне адасу. Өйткені пайда да, зиян да бір Алланың қолында. Омар (Аллаһ оған разы болсын) Қара тасқа келіп, оны сүйіп тұрып былай деген: Мен сенің зиян да, пайда да келтіре алмайтын жай ғана тас екеніңді білемін. Егер Пайғамбар (ﷺ) сені сүйгенін көрмесем, мен де сені сүймес едім

Дұғада дауысты тым көтеріп, тауаф жасап жүрген адамдарды мазалау.

Сүннет бойыншағ Алланы еске алып, дұғаны іштей немесе өзі естірлік дауыспен айтып, басқаларға кедергі келтірмеу керек.

Тауап кезінде суретке түсу немесе бос әңгімелермен айналысу.

Тауаф жасаушы жүрекпен терең бойлап, Раббысын ықыласпен және бойұсынған түрде еске алуы керек.

Тауафты Қара тасқа жеткеніне көз жеткізбей тұрып аяқтау.

Міндетті болғаны – жетінші айналымды Қара таспен тұспа-тұс келгеніне көзін жеткізгенше немесе соған сенімді болғанша жалғастыру.

Тауафтың екі ракағат намазын міндетті түрде "мақам Ибраһимнің" тура артында немесе өте жақын жерде оқу керек деген сенім бар. Соның салдарынан адамдар ол жерде қысылсып, қажылық маусымында тауаф етіп жүргендерді ыңғайсыз жағдайларға ұшыратып, олардың қозғалысына кедергі келтіреді.

Бұл ой – қате. Тауафтан кейінгі екі ракағат намазды мешіттің кез келген жерінде оқуға болады. Намаз оқушы, егер алыста болса, тауафтан кейінгі намазды мақам Ибраһимді Қағбамен (өзінің) арасында етіп алып, мешіттің алаңы немесе дәлізінде оқи алады. Осылайша, ол өзгені зиянға ұшыратпайды және намазын ықыласпен, тыныш жағдайда орындайды.

Тауафтан кейінгі екі ракағат намазды созып оқу және одан кейінгі дұғаны тым ұзарту.

Сүннет бойынша бұл екі ракағат намаз қысқа оқылып, одан кейін ешқандай дұға жасалмайды. Себебі Пайғамбардан (ﷺ) бұған қатысты ешбір риуаят келмеген.

Тауафтан кейінгі екі ракағат намазды иығын ашып (идтибағ хәлінде) оқу.

Сүннет бойынша тауаф біткеннен кейін дереу ридасын (жамылғысын) екі иығына жапқаны дұрыс.

3: м

Үшіншіден: Адамдардың Сағи кезінде жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.

1. Сағи кезінде иықты ашып (идтибағ қылып) жүру

Жоғарыда айтылғандай, оң иықты ашу (идтибағ) тек тауаф кезінде ғана жасалады.

2. Сағи басталар алдында ниетті дауыстап айту.

Жоғарыда айтқанымыздаай, ниет жүректе болады, оны тілмен айту шариғат бойынша дұрыс емес.

3. Сағиды Маруа төбесінен бастау

Бұл – қате. Олай жасаған адамның сол айналымы есептелмейді.

4. Кейбір адамдар сағидың бір айналымы – бір бағытқа барып-қайту деп ойлайды.

Сонымен, барлығы 14 айналым жасау керек, деп санайды.

Бұл — қате түсінік. Себебі: Сафа төбесінен Маруа төбесіне жүру бір шаут (айналым), ал Маруадан Сафаға қайту екінші шаут саналады. Сағиды Сафадан бастап, Маруада аяқтау керек.

5. Сафа төбесінің міндетті түрде ең биік жеріне көтерілу керек, деп ойлау.

Оның шарт екеніне ешқандай дәлел жоқ.

6. Қолдарын намаздағы тәкбір сияқты көтеріп, ишарат ету.

Дұрысы – құбылаға қарап, шариғатта келген дұғаларды оқу

7. Әйел адамның (сағида) екі жасыл белгі арасында ерлер сияқты қатты жылдам жүруі .

Ғалымдардың бірауыздан келіскен пікіріне сай, әйелдер осы арада тек жәй жүрумен шектелгені дұрыс; бұл оны ашылып қалуынан сақтайды.

8. Сағидың әр айналымын арнайы бір дұғамен ерекшелеу

Бұған (яғни әр айналымға арнайы дұға белгілеуге) дәлел жоқ, қайта, адам ұнатқан, керек қылған дұғасын айтуы керек.

9. Сағи жасағанда дауысты тым қатты көтеріп, адамдардың мазасын алу

Сүннет бойынша дауысын көтермей, Раббысын іштей еске алып, өзгелерге кедергі келтірмеуі керек

10. Сафа мен Маруа арасындағы айналымдарда жылдам жүру.

Сүннет бойынша қатты жүру (жүгіріс) тек екі жасыл белгі арасымен шектелуі керек.

11. Сағиды аяқтағаннан кейін екі рақғат намаз оқу

Бұған ешқандай дәлел жоқ. Сондықтан оны жасау шариғатта рұқсат етілмейді.

12. Қажылық немесе умра болмай, сағиды нәпіл ретінде жасау.

Сағиды нәпіл амал түрінде орындауға шариғатта рұқсат етілмейді.

4:м. Төртіншіден: адамдардың шашты қыру немесе қысқартуда жіберетін қателіктері мен шариғатқа қайшы әрекеттері.

1. Шашты қыру немесе қысқартуда бастың барлық бөлігін алуда салғырттық жасау (бірдей қылып алмау).

Сүннет бойынша шашты бірыңғай қыру немесе (қайшымен) қысқарту керек.

2. Шашты әл-Харам мешітінің ішінде қыру немесе қысқарту және сол жерде тастап кету.

Әл-Харам мешітін ұлықтау және оның тазалығын қадағалау баршаға міндетті амал.

3. Шашты қыру немесе қысқартуды тым кешіктіру — сөйтіп оны ұмытуға немесе мүлде орындамай кетуге әкелуі.

Бұл амалдарды (шаш қыру немесе қысқартуды) тауаф пен сағиды аяқтаған бойда орындаған дұрыс.

4. Шаш қыру немесе қысқартудан бұрын ихрам тыйымдарын бұзу (яғни, ихрамда рұқсат етілмеген істерді жасау).

Уәжіп - шашты қыру немесе қысқартудан бұрын ихрам тыйымдарын жасамау.

5: м

Қажылыққа қатысты қателіктер мен қарама-қайшылықтар.

Біріншіден: Арафа күніне дайындық күні — әт-таруия (зұл-хижжаның сегізі) күні адамдардың жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.

Кейбір адамдар таруия күні ихрамға кірудің дұрыс орны – әл-Харам мешіті немесе Мизабтың (Қағбаның төбесіндегі жаңбыр ағатын құбыр) асты деп ойлайды.

Сүннет бойынша, адам қажылықтың ихрамына — Мекке немесе Минада болсын — тұрған жерінен кіруі керек.

2. Ихрам хәліне кіруді бесін намазынан кейінге қалдыру.

Сүннет бойынша, қажылық ихрамына бесін намазына дейін, күн шыққан соң (духа уақытында) кіру керек.

3. Жағдайы бола тұра Минада түнемеу.

6:м Қажылық жасаушыға мүмкіндігі болса Минада түнеу сүннет амалдарынан, бұл - Пайғамбарымыздың (ﷺ) жолы.

4. Минада намаздарды қосып (бір уақытта оқу).

Минада намаздарды қоспай өз уақытында, бірақ қысқартып оқу - Пайғамбарымыздың (ﷺ) сүннеті.

7:м

Екінші: Адамдардың Арафа күні жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары

1. Сақтық шарасы ретінде, Арафада зұл-хижжаның 8-күні тұру.

Бұлай жасау артық кетушілік пен тыйым салынған шектен шығушылыққа жатады.

2. (Зұл-хижжаның) сегізінші күні немесе тоғызыншы түні Арафа аймағына бару және сол жерде түнеу.

Бұл — сүннетке қайшы, әрі Муздалифада түнеу сүннетін зая қылуға себеп болады.

3. Арафат шекарасынан тыс жерде тұру.

Қажылық жасаушыға — Арафат шекарасының ішінде тұрғанына мұқият болу керек.

4. Имаммен бірге Намира мешітінде (Арафаға жақын жерде) намаз оқу міндет, деп ойлау және онда қалу үшін қатты кептеліс (тығыздық) жасау.

Бұл міндетті емес, және бұған бола (қолайсыздық туғызып) таласу шариғатта құпталмайды.

5. Дұға жасау кезінде (Арафадағы Илэл) тауына қарай бұрылу.

Ал сүннет бойынша — дұға жасағанда Қыблаға қарай бұрылу керек.

6. (Илэл) тауына көтерлу міндетті деп сену, немесе оны қажылық амалдарының бірі деп есептеу, не оның Арафаттың басқа жеріне қарағанда ерекше қадірі немесе артықшылығы бар деп ойлау.

Осылардың барлығына ешбір дәлел жоқ. Керісінше, ол Пайғамбардың (ﷺ) сүннетіне қайшы келеді.

7. Илэл тауын «Мейірімділік (Рахымдылық) тауы» немесе «Дұға тауы» деп атау.

Дұрысы — оның аты «Илэл». Оны «Мейірімділік (Рахымдылық) тауы» немесе «Дұға тауы» деп атауға ешқандай дәлел жоқ.

8. Арафат тауының үстіндегі күмбезге кіру, оны «Адам күмбезі» деп атау, онда намаз оқу

және онда Қағбаны айналғандай тауаф ету (қате түсінік).

Мұның бәрі — тыйым салынған, дінде жоқ (бидғаттарға) жатады. Кейбірі тіпті ширкке дейін апаруы мүмкін.

9. Арафаттағы Рахым тауының үстінде орнатылған бағанадан береке күту және оған есімдер жазу.

Мұның бәрі — тыйым салынған, дінде жоқ нәрселер - бидғаттарға жатады. Тіпті кейбірі ширкке апаруы мүмкін.

10. Арафат тауы немесе Нұр тауының жарықтарына ақша салу, немесе шаш, тырнақ, киімнен бір нәрсе қою және осы әрекеттер олардың иесін сол орындарға қайтып келуіне себеп болады, деп сену.

Мұның бәрі — тыйым салынған, дінде жоқ бидғаттардан. Ал, тіпті кейбірі ширкке апаруы мүмкін.

11. Кейбір адамдардың Пайғамбар (ﷺ) тұрған орында тұру міндет деп ойлауы немесе соны орындауда артық кетуі.

Дұрысы — бұл міндетті емес, әрі дәл сол жерлерде тұруға тырысып, ерекше күш салу шариғатта құпталмайды.

12. Уақытты босқа өткізу, пайдасыз істермен айналысып, дұға мен зікірді қылмау.

13. Дұға оқуды күн батар шаққа жақын немесе күндіздің аяғын күтіп, кешіктіріп бастау.

14. Дұға жасау үшін арнайы тік тұру және оны сүннет деп ойлау, немесе Арафатта тұрудың мәні — дұғада тік тұру деп қате түсіну.

Дұрысы — Арафатта тұру дегеніміз: сол белгіленген уақытта Арафатта болу. Адам тік тұрса да, отырса да, көлікпен келсе де, жаяу болса да — бәрі дұрыс.

15. Арафаттан күн батпай қайтып кету (шығып кету).

Бұлай жасау харам, өйткені ол Пайғамбардың (ﷺ) сүннетіне қайшы келеді.

16. Күн батқаннан кейін Арафадан кетуді еш себепсіз кешіктіру.

Сүннет бойынша бір кедергілер болмаса, күн батқаннан соң (Арафаттан) дереу шығып кету керек.

17. Кей адамдардың Арафа күні жұма күніне тура келсе, бұл жетпіс қажылыққа тең деген сенімі болу.

Бұған ешқандай дәлелі жоқ.

8:м

Үшіншіден: Адамдардың Муздалифаға қарай аттану және онда түнеу кезінде

жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары

1. Арафаттан шығатын кезде асығыстық жасау және көліктермен (адамдарға) кедергі келтіру

Сүннет бойынша асықпай, сабыр сақтап және ешкімге зиян келтірмей қозғалу.

2. Кейбір адамдардың Муздалифада түнеу үшін ғұсыл алу шариғатта бар деп ойлауы.

Бұл амалдың шариғатта бекітілгендігіне ешқандай дәлел жоқ.

3. Кейбір адамдардың көлікте болса одан түсіп, Муздалифаға жаяу кіру абзал (мұстахаб) деп ойлауы.

Бұл амалдың шариғатта бекітілгеніне ешқандай дәлел жоқ.

4. Муздалифа аумағына кіргеніне көзі жетпей тұрып, кез келген жерге түней салу.

5. Муздалифаға жеткенде, намаздарды оқуға асықпау.

Сүннет бойынша Муздалифаға жеткен соң, дереу намаз оқуды бастау.

6. Муздалифаға кіргеннен кейін алдымен тас жинаумен шұғылдану және оны міндетті амал деп санау.

Бұған ешқандай дәлел жоқ.

7. Шам мен құптан намаздарын уақыты шыққанша, яғни түн ортасына дейін кешіктіру

(хадисте құптан намазын түннің ортасынан кешіктірмеуге бұйырылған).

Шам мен құптан намаздарын түн ортасына дейін, тіпті Муздалифаға жетпей тұрып орындау - уәжіп.

8. Муздалифа түнін намаз оқу, ғибадат ету немесе ойын-сауықпен өткізу.

Сүннет бойынша Муздалифаға келген соң дереу ұйықтап, тынығу. Бұл Пайғамбарымыздың ﷺ ұстанған жолы. Осылай қажы Құрбан айт күнінің амалдарына күш жинап алады.

9. Әлсіздер мен олармен бірге жүргендердің (Муздалифадан) түн жарымынан бұрын шығуы

Оларға түн ортасына дейін (Муздалифадан) шықпау - уәжіп.

10. Әлсіздер (үзір иелері) қатарында жоқ және оларға жәрдем берушілерден емес қажылардың (Муздалифадан) таң атпай шығып кетуі.

Олардың Муздалифада таң атқанға дейін қалуы - уәжіп.

11. Муздалифадан шығарда күн шыққанша кешігу.

Сүннет бойынша Муздалифадан күн шықпай шығу керек.

9:м. Төртінші: Қажылардың Құрбан айт күні жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.

1. Кейбір адамдардың тас лақтыру алдында ғұсыл алу шариғаттан, деп ойлауы.

Бұл амалдың шариғатқа қатысты екеніне ешқандай дәлел жоқ.

2. Жамараттарға лақтыратын тастарды жуу

Бұлай жасауға шариғатта ешқандай дәлел жоқ

3. Жамаратқа лақтырылатын тастар Муздалифадан жиналған болса ғана дұрыс болады деген сенімде болу.

Бұған шариғатта дәлел жоқ. Тастарды кез келген жерден теріп алуға болады.

4. Жамаратқа майда тастардан басқа нәрселерді немесе тым үлкен тастарды лақтыру.

Бұл — Пайғамбарымыздың ﷺ жолына (сүннетіне) қайшы.

5. Жамаратқа тастар лақтырғанда ашулы болу және лақтырылған нысана — шайтан деп ойлау.

6. Топталып (шеңбер құрып) бірігіп, ұйымдасып жамаратқа бару, сол себебті өзгелерге жайсыздық туғызу.

7. Жамаратқа тас лақтыру кезінде шариғатта бекітілгеннен артық зікір айту.

Ең дұрыс амал — тәкбірмен (Аллаһу әкбар) ғана шектелу.

8. Жамаратқа бірден жеті тас лақтыру керек деп ойлау.

Мұндай жағдайда (яғни жеті тасты бірден лақтырса), тек бір тас лақтырған болып есептеледі.

9. Тастарды (жамаратқа) лақтырмай, жай ғана шұңқырға (қоршаудың ішіне) салып қою — (қате амал).

Бұлай істеу жарамсыз. Дұрыс болу үшін кем дегенде тас лақтыру (тас ату) деп аталатын қимылды жасау.

10. Жамараттағы көтерілген дуады көздеп тас лақтыру және оны тас лақтырудың негізгі мақсаты деп ойлау.

Шариғатта бекітілгені —көтерілген қабырғаға тимесе де, тастардың жамараттағы шұңқырға түсуі.

11. Жамаратқа алыс жерден лақтыру және тастың шұңқырға түскеніне көз жеткізбеу — қате амал.

12. Жамрат әл-Ақабаға тас лақтырғаннан кейін дұға үшін тұру.

Бұл – шариғатта бекітілмеген амал, себебі оның дұрыстығына дәлел жоқ.

13. Таматтуғ және Қиран қажылығындағы құрбандықты Құрбан айт күнінен бұрын шалу.

Бұл әрекетті жасаған адамға ол құрбандық болып есептелмейді. Ол оны міндетті түрде шарифат белгілеген уақытта (айт күні және ташриқ күндері) қайта шалуға міндетті.

14. Құрбандықты шалу орнына оның бағасындай садақа беру.

Кімде-кім олай қылса, құрбандығы есептелмей, оған мал шалу міндет болады.

15. Бастың бір бөлігін ғана қыру немесе қысқартумен шектелу.

Сүннет бойынша бастың барлық жерін толықтай қыру немесе қысқарту керек.

16. Тауаф әл-ифада істемей (қажылықтың рүкіні) әл-қудум тауафымен шектелу немесе оны Арафа тұру және Муздалифадағы түнеуден бұрын орындау.

Кім осылай жасаса - саналмайды, өйткені тауаф әл-ифада қажылықтың рүкіндерінің бірі, онсыз қажылық дұрыс емес әрі ол Арафа мен Муздалифада түнегеннен кейін ғана орындау керек.

10:м. Бесінші: Адамдардың Минадағы (ташриқ) күндері жасайтын амалдарында жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.

1. Жамараттарға тас лақтыруға немқұрайлы қарап, оны басқаға тапсыру (уәкіл ету).

Негізінде қажылық жасаушы жамараттарға тастарды өзі лақтыруы керек. Тек шарифатта келген үзір болса ғана, оның орнына басқа біреуді уәкіл етуге болады.

2. Өзінің орнына біреуге жамараттарға тас лақтыруды тапсырған кісінің, қажылық амалдары мен күндері толық бітпей қайтып кетуі.

Бұл қате болып саналады. Оған қажылық амалдары толық біткенше Минада немесе тұрған жерінде қалып, кейін қоштасу тауафын жасап барып жолға шығу керек.

3. Ташриқ күндері күн тас төбеден аумай тұрып жамараттарға тас лақтыруы.

Сүннет бойынша жамараттарды күн тас төбеден ауғаннан кейін (бесін уақытында) лақтыру керек.

4. Үш жамаратқа тас лақтырғанда, тәртіпті сақтамау.

Жамараттарға тас лақтырғанда тәртіпті сақтау — міндет: алдымен кіші, одан соң орта, кейін ең үлкен — яғни жамрат әл-Ақабаға тас лақтыру керек. Егер бұл тәртіпті бұзса немесе керісінше жасаса, тастарды тәртібімен қайта лақтыруға міндетті. Қайта бастағанда кіші жамараттан бастап , сосын кейінгілеріне лақтырады.

5. Жамарат әл-Ақабаға тас лақтырғаннан кейін дұға ету үшін тоқтау.

Сүннет бойынша дұғаны тек бірінші және екінші (ортаңғы) жамараттарға тас лақтырған соң ғана жасайды.

11:м. Алтыншы: Адамдардың қоштасу тауафындағы қателіктері мен қарама-қайшылықтары.

1. Қоштасу тауафын соңғы күнгі жамараттарға тас лақтырудан бұрын жасау; тастарды лақтырғаннан кейін дереу сапарға шығу үшін.

Бұл қате болып саналады, кім бұлай жасаса оны өз уақытымен орындамағаны үшін дұрыс болмайды. Оған жамараттарға тас лақтырғаннан кейін қоштасу тауапын қайта жасау міндет болады.

2. Өзінің орнына жамаратқа тас лақтыруды басқа біреуге тапсырған кісінің, ол тас лақтырмай тұрып тауаф жасауы.

Дұрысы —тастарды лақтырғанын күтіп, қоштасу тауафын одан кейін жасауы.

3. Қағбаны құрметтеу мақсатында оған арқасын бермей, артқа қарай шегініп кетуі.

Бұған (яғни, артымен жүруге) шарифатта дәлел жоқ, ал ең жақсы жол — Мұхаммедтің (ﷺ) жолы.

4. Мешіт Харамнан шығарда тоқтап, дұға ету.

Бұған дәлел жоқ

5. Қоштасу тауабынан кейін шариғи себепсіз Меккеде ұзақ уақыт кідіру.

Қоштасу тауафынан кейін Меккеден дереу шығу — уәжіп болады. Ал жолсерігін күту немесе жолға қажетті заттарды сатып алу сияқты істер үшін біраз кідіруге рұқсат етіледі.

Егер ол шариғатта негізделген себепсіз ұзақ уақыт қалса, қоштасу тауабын қайта жасау керек болады.

Пайғамбар мешітіне зиярат барысында жіберілетін қателіктер мен шариғатқа қайшы әрекеттер.

1. Пайғамбардың (ﷺ) қабірін зиярат еткенде қабырғалар мен темір торларға қол тигізу, онысипау және терезелерге мата байлау сияқты әрекеттер арқылы береке іздеу.

Береке — Аллаһ пен Оның елшісі (ﷺ) шариғатта рұқсат еткен нәрселерде ғана болады.

2. Ухуд тауы мен Меккедегі Хира үңгірі, Сәуір үңгірі сияқты орындарға бару, сол жерлерге мата байлау және Аллаһ тарапынан рұқсат етілмеген дұғаларды оқу және осы үшін қиындыққа ұшырау.

Осы айтылғандардың бәрі — шариғатта негізі жоқ жаңалықтар (бидғат).

3. Пайғамбарымыздың (ﷺ) басқан іздерімен деп кейбір орындарға бару, мысалы: түйенің

мөрленген орны, сақина (жоғалған) құдыққа немесе Осман құдығы сияқты жерлерге бару және береке тілеп сол жерлерден топырақ алу.

4. Бақиғ зиратындағы және Ухуд шаһидтерінің қабірлеріндегі өлілерден медет тілеу, сондай-ақ оларға жақындау және олардан береке алу мақсатында сол жерлерге ақша тастау.

Бұл — ауыр күнәлердің бірі, тіпті ғалымдардың айтуынша үлкен шірк болып табылады. Бұл Құран мен Пайғамбардың (ﷺ) сүннетімен дәлелденеді, себебі ғибадат тек Аллаһ үшін, Оған дұға ету, құрбан шалу, қайыр беру сияқты істердің ешқайсысын басқаларға арнауға болмайды. Бұған дәлел — Аллаһ Тағаланың мына сөзі:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ...﴾

{ Ал олар, ханиф болған / Аллаһты бірлеген түрде / Оған діндерін серік қосудан тазартып, құлшылық етуден, намазды орындаудан, зекетті беруден басқаға бұйырылмаған еді}.

Бәйінә: 5

Пайғамбарымыз Мұхаммедке Алланың салауаты мен сәлемі болсын.

Қажылық, умра және зиярат жасау кезіндегі қателіктер мен қарама - қайшылықтар.....	2
Умраға байланысты қателіктер мен қарама – қайшылықтар.....	2
Біріншіден: Адамдардың ихрам кезінде жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары	2
Екіншіден: Адамдардың тауаф жасау кезіндегі қателері мен қарама-қайшылықтары	6
3: м.....	11
Үшіншіден: Адамдардың Сағи кезінде жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары	11
4:м. Төртіншіден: адамдардың шашты қыру немесе қысқартуда жіберетін қателіктері мен шариятқа қайшы әрекеттері.....	13
5: м.....	14
Қажылыққа қатысты қателіктер мен қарама-қайшылықтар.....	14
Біріншіден: Арафа күніне дайындық күні — әт-таруия (зұл-хижжаның сегізі) күні адамдардың жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.....	14
7:м.....	15
Екінші: Адамдардың Арафа күні жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.....	15
8:м.....	18
Үшіншіден: Адамдардың Муздалифаға қарай аттану және онда түнеу кезінде жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары	18
9:м. Төртінші: Қажылардың Құрбан айт күні жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.....	21

10:м. Бесінші: Адамдардың Минадағы (ташрик) күндері жасайтын амалдарында жіберетін қателіктері мен қарама-қайшылықтары.....	23
11:м. Алтыншы: Адамдардың қоштасу тауафындағы қателіктері мен қарама-қайшылықтары.	25
Пайғамбар мешітіне зиярат барысында жіберілетін қателіктер мен шариятқа қайшы әрекеттер.	26